

*“Marmara’nın Asya kıyısı boyunca uzanan köyler, köşkler, orman ve bahçeler,
öylesine sakin ve dingin ve mavi...
Kalkedon ve yedi Prens Adası’nın en büyüğü olan Prinkipo’ya doğru uzanan,
geniş düzlükteki mülayim noktacıkları andırırlar...”*
Frances Elliot, *Diary of an Idle Woman in Constantinople* (1893)

Sahip olduğu zengin ve eşsiz kültürel miras ile dünyanın en eski şehirlerinden biri olan İstanbul, günümüzde modern bir metropol olarak çok sayıda tarihi ve arkeolojik katmana ev sahipliği yapmaktadır. Geleneksel olarak, tarihi yarımada ile ilişkilendirilen bu değerli miras, coğrafi olarak da iki farklı başkent kentsel mekanına karşılık gelmektedir. Bizans ve Osmanlı dönemlerinde başkent her iki imparatorluğun fiziki ve sembolik merkezi idi.

Tarihi yarımada, geçmişin anıtsal izlerini korumaya devam ederken, her iki başkent de şehir duvarlarının ötesinde, hem Avrupa hem de Asya yakalarında banliyö oluşumları ile genişlemiştir. Bizans ve Erken Osmanlı dönemlerinde, Asya yakasında bulunan banliyöler Marmara Denizi ve Prens Adaları ile şekillenmişken, ana kara, bereketli ovalar ile bezenmiş zengin pastoral arazi, su kaynakları ve koruma kaleleri ile tanımlanmıştır. Banliyö konutları, tarım arazileri, manastır yapıları, yollar, mezarlıklar ve küçük limanlar, Asya yakasının kendine özgü özelliklerini temsil eden yapılardır. Bahsi geçen banliyö özelliklerinin büyük bir kısmı, İstanbul’un modern metropol yapısının genişlemesi ile yok olmuştur.

Bu sergiyle, İstanbul Arkeoloji Müzeleri’nin Asya yakasında sürdürdüğu arkeolojik kazıların sonuçları ilk defa geniş kitlelere sunulmaktadır. Geç Antik’ten, Geç Bizans ve Erken Osmanlı Dönemlerine uzanan beş farklı yerleşim şehrin banliyölerinin zenginliğini ve çeşitliliğinin yansıtılması amacıyla seçilmiştir.

“ Numerous villages, kiosks, woods and gardens beyond stretch along the Asiatic coast of Marmora, so calm and still and blue, towards Chalcedon and Prinkipo, the largest of the seven Prince’s Islands, soft dots on the broad main.”

Frances Elliot, *Diary of an Idle Woman in Constantinople* (1893)

The modern city of Istanbul treasures an extraordinary number of historical and archaeological layers, since it is one of the oldest cities in the world with a rich and unique cultural heritage. Traditionally, this heritage has been associated with the historic peninsula, which geographically corresponds to the urban space of two capitals. In Byzantine and Ottoman times the capital city was the physical and symbolic center of their respective empires.

Whereas the historic peninsula conserves monumental traces of its past, both capitals did stretch beyond the city walls with suburbs extending on the European and Asian sides.

In Byzantine and early Ottoman times, the Asian suburbs of the city were framed by the sea of Marmara and the archipelago of the Princes’ Islands with the mainland defined by a rich pastoral landscape dotted by fertile plains, water springs and defensive strongholds. A network of suburban residences, agricultural estates, monastic complexes, roads, cemeteries and small harbors represented some of the Asian suburbs’ distinctive features. These features have now largely vanished with the growth of Istanbul’s contemporary metropolis.

This exhibition presents for the first time the outcome of recent and on-going archaeological excavations carried out by the Istanbul Archaeological Museums on the Asian side of the city. Five settlements, ranging from Late Antiquity to Late Byzantine and Early Ottoman times have been selected to represent the richness as well as diversity of life in the city’s suburbs.